

Rådet for funksjonshemma

Leikanger 2.12.2013

Arbeid og tiltak for unge funksjonshemma

Unge arbeidssøklarar (16-24 år)

Kven er dei som står utanfor arbeidsmarknaden og er registrert hos NAV?

Kjelde: Arbeid og velferd nr 1/2012. Sigrid Myklebø

Kven er dei?

2 grupperingar:

Dei som
**KLARAR SEG
SJØLV**

Dei som
**TRENG TETT
OPPFØLGING**

Dei som treng tett oppfølging

- **Manglar formell kompetanse**
 - Har droppa ut av skulen (nesten ingen arbeidsledig under 20 år har fullført vidaregåande opplæring, ref. tal frå SSB)
 - Unge arbeidssøklarar har betydeleg lågare formell kompetanse enn resten av befolkninga i same aldersgruppe

- **«Sosial arv»**
 - Foreldre med svak tilknytning til arbeidslivet og svak økonomi
 - Historie med barnevernet

- **Helseproblem**
 - Psykiatri (15-20 prosent unge i Norge psykiske plager)
 - Rus
 - Samanfallande rus/psykiatri

- **Meistringsproblem**
 - Manglande meistring
 - Låg sjølvkjensle
 - Liten motivasjon

Kven er dei?

Ein annan måte å sei det på:

- Gut på 20 år som har droppa ut av yrkesfagleg utdanning. Han har psykiske problem i kombinasjon med rus. Foreldrene har låg inntekt og liten tilknytning til arbeidslivet. Han har låg sjølvkjensle og har lite oppleving av meistring.

Kva seier dei unge funksjonshemma sjølv?

Hovudutfordring:

- Lite tidlegare arbeidserfaring

Utfordring:

- Mange arbeidsgjevarar har ikkje nok kjennskap til kva det inneber å ha ei funksjonshemming eller kronisk sjukdom.

Overordna: Framtidig målbilde:

- «NAV skal tilrettelegge for arbeid, selvstendighet, mestring, aktivitet og deltakelse for personer i alle aldre med ulike former for funksjonsnedsettelse»

forts. framtidig målbilde:

De neste fem årene skal våre tjenester bidra spesielt til

- at unge under 30 år med funksjonsnedsettelse ikke faller ut av utdanningsløp / arbeidsliv, og at de har en kompetanseplan ved overgang til videregående skole**
- at barn med funksjonsnedsettelse går i tilrettelagt skole/barnehage**
- at personer med funksjonsnedsettelse som ønsker arbeid får et relevant tilbud fra NAV**
- at personer med funksjonsnedsettelse har en mulighet for deltakelse i dagligliv og samfunn**

Tal for befolkning, arbeidsledige og stønadsmottakarar

	Befolkning	Heilt ledige og arbeids-søkjarar på tiltak	Nedsett arbeidsevne	AAP	Uførepensjon	Grunnstønad
19 år og under	3248	67	72	22	18	
20-24 år	7252	178	267	156	71	
25-29 år	5814	177	260	211	88	274
30-39 år	11947	290	674	514	323	236
40-49 år	14906	225	972	794	814	327
50-59 år	14472	156	893	743	1671	413
60 år og over	9207	88	418	314	2352	354
Sum:	66846	1181	3556	2754	5337	1604

SSB: Funksjonshemma på arbeidsmarknaden - tillegg til arbeidskraftundersøkinga (tal for 2. kvartal 2012)

	I Sogn og Fjordane utgjer dette om lag:
15 prosent av befolkninga 15-66 år oppgav å ha ei funksjonshemming*	11000 personar
Av desse var 41,0 prosent i arbeid, mot befolkninga totalt 74,7 prosent	4500 personar
27 prosent av dei som ikkje var i arbeid ønskte seg arbeid	1800 personar
Av desse var det 17 prosent som oppfylte krav til å bli definerte som arbeidsledige	300 personar (AKU-definisjon)
Dei ledige funksjonshemma utgjorde om lag 14 prosent av dei ledige totalt	150 personar
Ungdom under 25 år utgjer om lag 40 prosent av dei ledige funksjonshemma	60 personar

*Funksjonshemming er her definert som psykiske eller fysiske helseproblem av meir varig karakter, altså ein ganske vid definisjon)

Arbeidsløysa blant funksjonshemma

- Samanlikna med 2. kvartal 2010 har det blitt ein litt lågare del som er i arbeid (-2,6 prosentpoeng) og ein litt større del som ønskjer arbeid (+ 3 prosentpoeng).
- Samstundes utgjer funksjonshemma ein mindre del av dei arbeidsledige (- 6 prosentpoeng).
- Arbeidsløysa blant funksjonshemma var 2,6 prosent i 2. kvartal 2012, det same som for befolkninga totalt.
- 64 prosent av dei funksjonshemma svarte at funksjonshemminga avgrensar kva arbeid dei kan ha
- 57 prosent svarte at funksjonshemminga avgrensar kor mykje dei kan arbeide

Kva kan vi i NAV gjere:

- Bruke den samla kompetansen endå betre enn vi gjer i dag
- Informere meir
- Haldningsskapande arbeid
- Samhandling med våre «allierte»
- + + +

Kva kan den unge sjølv gjere?

- Vere viljug til å skaffe seg reell kompetanse – det er berre dei færraste som kan leve på «bloggar»
- Realisme i kva ein ønskjer seg av utdanning sett i forhold til jobb. (Det er lov å ha store ambisjonar)
- Setje krav til seg sjølv – jobbe mot eit mål.
- Selje seg som fagperson, minst mogeleg fokus på funksjonsevna
- Vere nysgjerrig, pågåande og spørjande - utfordre arbeidsgjevar og andre som sit med «nøkkelen»
- Finne ut kva slags ordningar/virkemiddel som kan vere til hjelp

Fokus på dei gode historiane!

Det viktigaste spørsmålet er likevel...

- Har vi eit samfunn og eit arbeidsliv som er reelt villig til å gjere ord til handling?